Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav české literatury a komparatistiky

Obecná a srovnávací literatura (komparatistika)

(studijní program: Filologie)

Autoreferát (teze) disertační práce

Mgr. Jiří Soukup

České podoby Franze Kafky před druhou světovou válkou

Czech Faces of Franz Kafka before World War II

školitel: prof. PhDr. Jiří Holý, DrSc.

Praha 2017

Teze disertační práce

Zaměření přítomné práce, věnované zkoumání českých reflexí Franze Kafky, tedy především překladů a kritické recepce, je vymezeno ve dvou ohledech: jazykově a časově. Jakkoli samotné označení „česká recepce“ může být chápáno mnohoznačně, v přítomné práci je jím míněna vždy pouze českojazyčná recepce, jež představuje výlučný předmět zkoumání v následujícím textu. Co do časového vymezení je práce rozdělena do dvou symetrických částí: první je věnována Kafkově recepci za života (1909–1922), druhá recepci po jeho smrti (1924–1939).

Způsob zkoumání v metodologickém smyslu je v případě jednotlivých kapitol první části odlišný od přístupu ve druhé části a je přizpůsoben konkrétnímu předmětu zkoumání i současnému stavu bádání. První část je tematicky rozdělena do dvou kapitol: první z nich je věnována překladům Kafkových úředních publikací – vzhledem k tomu, že k těmto historicky prvním (anonymním) překladům Kafkových textů dosud neexistuje téměř žádná literatura, soustřeďuji se v pramenné rovině zkoumání na kontext vzniku těchto překladů v souvislosti problematiky Kafkova autorského podílu na vzniku originálních německých textů jako zdroje pro jejich překlad, doplňuji bibliografii těchto překladů a věnuji pozornost srovnání s paralelně publikovanými německými originály těchto úředních textů, v interpretační rovině zkoumání je pak pozornost věnována především otázce zasazení těchto textů do celku Kafkova díla a do kontextu jeho beletristických prací; druhá kapitola je věnována právě recepci Kafkových beletristických textů za jeho života, které je bezprostředně spojeno s jeho přáteli a blízkými – zkoumání je proto v této kapitole v ohledu metody koncipováno především prosopograficky, s cílem rekonstruovat síť osobních vztahů, v níž se tato recepce za Kafkova života odvíjela především a v jejíchž konturách ji vnímal také sám Kafka, na konkrétní rovině se pak zaměřuji na zevrubné zkoumání specifik jednotlivých překladů a odlišné překladatelské strategie autorů, kteří za Kafkova života převedli jeho texty do češtiny (Milena Jesenská, Milena Illová, Jaroslav Dohnal),[1] okolností jejich publikace a především

[1] Předkládaná disertace není specializovanou translatologickou prací; jejím záměrem není (a z důvodů rozsahu ani nemůže být) detailní analýza všech českých překladů Kafkových prací otištěných před druhou světovou válkou v celém textovém rozsahu, ale pouze přiblížení překladatelských strategií zvolených jednotlivými autory, jejich analýza na konkrétním textovém materiálu a vzájemné srovnání s ohledem na českého čtenáře. Východiskem a teoretickým pozadím je přitom především pojetí dějin českých překladatelských teorií Jiřího Levého, jejichž vývoj charakterizuje „změnami ve **vztahu k předloze a ke čtenáři**“ a podle toho, nakolik jde o „činnost tvůrčí (má vytvořit literární dílo české)“ či „reprodukční (má tlumočit originál)“ rozlišuje „obě základní stanoviska k překladatelské práci, která se nepřesně označují jako překladatelská ‚věrnost‘ a ‚volnost‘“ (Levý 1996: 233); tato pojmová dvojice představuje základní osu, od níž se následně odvíjí bližší rozbory jednotlivých překladů v přítomném textu. Zvláštní význam má v období mezi oběma světovými válkami především

Kafkových reakcí (či jejich absence) na ně a toho, jak se zpětně odrážejí v jeho tvorbě. Zkoumání ve druhé části práce je členěno především podle jednotlivých typů a (často značně rozdílně zaměřených) linií recepce, které do určité míry navazují na recepci probíhající již za Kafkova života, její množství a diferenciace je však výrazně větší; v ohledu metodologického postupu je vedle typologického hlediska v této části zohledněna především také časová posloupnost: důraz je kladen na sledování postupných proměn Kafkova obrazu v českém tisku odrážející proměňující se vnímání jeho postavy a díla v českém intelektuálním prostředí; pozornost je v této části věnována také okruhu překládaných textů (překlady některých próz vycházejí v rozmezí několika málo let opakovaně) i zaměření periodik a edic, v nichž vycházely, a čtenářského okruhu, jemuž byly určeny.

Práce je časově ohraničena rokem 1939; stručný přehled Kafkovy české recepce před druhou světovou válkou je představen v příslušných částech řady relativně spolehlivých studií, věnujících se tématu, vykazujících poměrně malý počet omylů a nepřesností (Čermák 1994, 2000a, 2010 – viz též idem 2017 – či přehledně shrnující Stašková 2008, nověji pak též Hultsch 2014); v nich roztroušené poznatky, získané často na základě důkladných rešerší a studia pramenného materiálu, však ve svém souhrnu poskytují především soubor rozmanitých zajímavostí a příležitostných literárněhistorických poznámek, postupně zčásti doplňovaných a revidovaných, komplexní rozbor této fáze recepce však dosud nebyl podán.[2] V případě starších studií je množství zavádějících informací a faktografických nedostatků již zcela nezanedbatelné.[3] Cílem přítomné práce je vedle doplnění nových poznatků a revize některých stávajících postihnout celkový obraz této fáze recepce a jejích proměn a blíže se věnovat aspektům, které byly dosud spíše opomíjeny, a to především na základě pramenného materiálů.

---

překladatelská škola Otokara Fischera. Jakkoli se ve sledovaném období mezi oběma světovými válkami obecně „slevuje z požadavku reprodukční přesnosti ve prospěch původně tvůrčího charakteru překladatelovy práce“ (ibid.: 220) a „prosazování **celostního** pohledu na dílo i ohledu na čtenáře“, kdy se cílem „stává nikoliv kopie textu, ale **ekvivalence účinu** na čtenáře“ (ibid.: 222–223), v mnoha překladech přiblížených v předkládaném textu se naopak setkáváme s – ve své době neobvyklým – požadavkem doslovnosti a mnoha případy systematického užití archaizujících jazykových prostředků, které na dobového čtenáře působí značně nepřirozeně; zároveň se však i v případě moderních překladů objevuje u mnoha autorů snaha o vytváření českých neologismů pro překlad běžných německých výrazů, které českému čtenáři smysl originálu opět spíše zastírají; v předkládaném textu jsou pak na analýze konkrétních textových úseků detailněji představeny různé strategie přístupu k překládání Kafkových textů a dílčí volby jazykových prostředků pohybující se na základní ose mezi překladatelskou věrností a volností.

[2] Srov. přitom zpracování soudobé německojazyčné recepce v letech 1912–1938, jež se objevovala také v pražském německém tisku: Born 1979, 1983.

[3] Tyto starší práce především často opomíjejí recepci před první světovou válkou a začínají až ohlasy v českém tisku z roku 1920.

Kafkova česká recepce v období druhé světové války se již neodehrávala na stránkách českého tisku (s několika výjimkami ohlasů v českých exilových periodicích), nýbrž v textech psaných „do šuplíku“, jež byly publikovány buď teprve po válce, nebo zůstaly pouze v podobě rukopisu; tato fáze recepce má oproti předchozí fázi zásadně odlišnou povahu a vyžadovala by také jiný přístup k materiálu a výrazně odlišný způsob zkoumání; především je však tato fáze recepce úzce provázána s recepcí bezprostředně po druhé světové válce, kdy byly otištěny některé texty připravované během války a linie recepce, které se během války utvářely, mohly být dále rozvíjeny na stránkách tisku. Množství textů reflektujících Kafku se v prvních letech po druhé světové válce – také v souvislosti s poválečným kafkovským „boomem“ v zahraničí – zvětšuje, po desetiletí poúnorového útlumu se pak především v šedesátých letech recepce výrazně zintenzivňuje a množství textů věnovaných Kafkovi a reflektujících jeho dílo nabývá značných rozměrů; postižení množství a zvláště různorodé šíře této fáze recepce již výrazně překračuje rozsah této práce. Především však již bylo poválečné, zvláště pak poúnorové fázi recepce věnováno množství prací, podávajících zevrubný přehled této fáze recepce i důkladnou analýzu základních směrů a forem recepce: na prvním místě Tuckerová 2012, dále například Kautman 2003 či Václavek 1993 aj. Tato pozdější fáze recepce je tak oproti předválečné fázi již důkladněji popsána v ohledu jejího celku i konkrétních témat.

Z celku zkoumání, věnovaného Kafkově české recepci před druhou světovou válkou, tedy třem dekádám překladů a kritické recepce jeho prací (1909–1939), zřetelně vybočují překlady Kafkových úředních publikací – historicky první překlady jeho textů –, a to nejen s ohledem na osoby jejich překladatelů, kteří zůstanou anonymní, a minimální pozornosti, která jim byla ve srovnání s pozdějšími překlady jeho beletristických textů věnována, ale především vzhledem ke Kafkovu vlastnímu vnímání jeho úředních publikací (v kontrastu k beletristickým pracím) a naprosté absenci jakékoli reflexe jejich překladů v jeho denících a dopisech. Prvním českým reflexím svých beletristických prací – publikovaných ještě před první světovou válkou – spojeným s Františkem Langrem Kafka naopak věnoval značnou pozornost a snažil se zprostředkovat pro něj možnost překladu některých svých textů; ještě větší pozornost pak věnoval překladům Jesenské, na nichž oceňoval především jejich věrnost originálu; zatímco však Jesenské Kafka poskytuje zpětnou reflexi jejích překladů, které pozorně čte, o překladu Illové se dozvídá teprve krátce před jeho otištěním a označuje jej za „malé vmísení do našich záležitostí“; o problematickém Dohnalově překladu pak u Kafky nenacházíme žádnou zmínku, stejně jako v případě Götzových zmínek jeho jména. Po

Kafkově smrti se česká recepce jeho prací postupně zintenzivňuje a z historicko-prosopografické perspektivy se zřetelněji rýsují dvě linie, v náznaku patrné již v případě recepce za Kafkova života: první je spojena s osobami, které Kafku osobně znaly – některé z nich o Kafkových pracích publikovali v českém tisku již za jeho života (Illový, Neumann), jiní až po jeho smrti (Janouch); druhou linii představují autoři, kteří Kafku osobně nepoznali a seznamují se s ním skrze jeho dílo: navzdory tomu, že někteří z těchto autorů o okolnostech Kafkova života neměli větší povědomí, jsou často jejich reflexe Kafkových prací pozoruhodné i v případě doplnění literárněhistorických okolností jejich vzniku a biografického pozadí. Z hlediska typu textů a linií recepce lze konstatovat značnou rozmanitost, která se s postupujícím časem a narůstajícím počtem zmínek o Kafkovi v českém tisku dále zvětšuje a zároveň se jednotlivé linie i typy textů proměňují: bibliofilsky vydávané překlady drobných Kafkových próz jsou následovány překladem *Zámkem* vydaným značným nákladem; zpočátku drobné zprávy a krátké recenze v denním tisku jsou následovány většími a zevrubnějšími studiemi publikovanými v kritických periodicích, jejichž počet narůstá zejména po vydání překladu *Zámku*.

Z provedených analýz jasně vyplývá, že tvrzení dřívější literatury, že Kafka v českém tisku nebyl recipován vůbec či pouze v minimální míře, neobstojí ve světle představených dokladů (srov. též Hultsch 2014: 13). Je přitom třeba vzít v potaz také zaměření přítomné práce především na oblast literárněkritické recepce Kafkova díla, na kritické texty, v nichž je Kafka výslovně zmíněn; vzhledem k rozsahu a složitosti materiálu mohl být nadto v přítomné práci podán pouze nástin některých odkazů na Kafkovy práce v beletristických textech bezprostředně autorsky spjatých s Kafkovou kritickou recepcí; již na liblické konferenci konstatoval František Kautman: „Sledovat ohlas Kafkova díla v české literatuře je úkol značně nesnadný“ (Kautman 1963: 71) – nesnadnost úkolu spočívá především v množství beletristické produkce a v otázce, kdy lze motivickou podobnost či nepřímou aluzi považovat za odkaz na Kafku, není-li v daném textu výslovně zmíněn a není-li vztah k němu zřejmý z bezprostředního literárního či literárněhistorického kontextu.[4] Vedle toho je třeba vnímat také mimoliterární recepci, především v dobovém výtvarném umění – problém je totožný jako v případě beletristického materiálu: nejedná-li se o výslovně uvedenou (například v názvu díla) inspiraci Kafkou a není-li vztah ke Kafkovi z kontextu zřejmý, je obtížné hovořit o nepřímých odkazech na Kafkovy práce.[5] Vezmeme-li tedy oblast kritické recepce, na niž se

[4] Kautman zároveň dodává, že o „přímém vlivu [Kafkova díla] se dá těžko mluvit“ (Kautman 1963: 71).
[5] Blíže ke Kafkově recepci v soudobém českém umění viz v příslušných pasážích Nekula 2003 či Kautman 1963; srov. též Kautman 1966.

přítomná práce zaměřuje především, jako *pars pro toto* úhrnu Kafkovy recepce ve společnosti, lze uzavřít konstatováním, že Kafka v době před druhou světovou válkou nebyl v českém (především intelektuálním) prostředí zcela neznámým autorem a že povědomost o něm postupně ještě více narůstala; písemně zachycené kritické ohlasy na Kafkovy práce tak představují výseč z celku literární i mimoliterární Kafkovy recepce a zrcadlí rozmanitost a postupně narůstající intenzitu recepce v českém (intelektuálním) prostředí, o níž se lze domnívat, že byla ještě bohatší a pestrejší, nemáme však písemné doklady, jež by to mohly potvrdit – a můžeme tak pouze důvodně usuzovat z představených písemných dokladů především kritické recepce.

Struktura práce

Úvod

I. České podoby Franze Kafky za jeho života

1. Překlady Kafkových úředních publikací

2. Překlady a recepce Kafkových beletristických textů

    2.1 Před první světovou válkou

        2.1.1 František Langer

        2.1.2 Rudolf Illový

    2.2 Po první světové válce

        2.2.1 Milena Jesenská, S. K. Neumann

        2.2.2 Milena Illová

        2.2.3 Rudolf Illový

        2.2.4 František Götz

        2.2.5 Jaroslav Dohnal

II. České podoby Franze Kafky po jeho smrti

1. Nekrology a zprávy o Kafkově úmrtí

2. Překlady a recepce od poloviny dvacátých let

    2.1 Gustav Janouch

    2.2 Jan Grmela

    2.3 Otto Pick

    2.4 Bedřich Václavek, Miloš Hlávka, Jitka Skaláková, Arne Novák, Vojtěch Zelinka, Paul Winter

3. Překlady a recepce přelomu dvacátých a třicátých let v katolicky orientovaném prostředí spojeneném s Josefem Florianem

    3.1 Josef Portman

    3.2 Josef Florian

4. Překlady a recepce v třicátých letech

    4.1 Paul Leppin, Josef Kodíček

    4.2 Pavel Eisner a *Hrdelní pře*

    4.3 František Mastík, Timotheus Vodička, Jiří Langer, František Sekanina

    4.4 Pavel Eisner a F. X. Šalda

    4.5 Jan Franz a Bernhard Rang

    4.6 Hanuš Bonn, Pavel Eisner a teorie trojího ghetta

4.7 Pavel Eisner a *Zámek*
4.8 Kafka v kontextu výtvarného umění: Hans Fronius, Johannes Urzidil a Marc Chagall
4.9 Pavel Eisner a *Beschreibung eines Kampfes*
4.10 Jan Marek a Daniel-Rops
4.11 Hanuš Bonn, Pavel Eisner a *Beschreibung eines Kampfes*
4.12 Hanuš Bonn, Viktor Fischl, Ludvík Jehl a *Tagebücher und Briefe*
4.13 Bernard Groethuysen
4.14 Max Brod: *Franz Kafka. Eine Biographie*
4.15 Pavel Eisner a výklad Kafky v kontextu židovské Prahy
4.16 Kafka jako encyklopedické heslo
Závěr
Bibliografické seznamy
České překlady textů Franze Kafky otištěné za jeho života (1909–1922)
České překlady textů Franze Kafky otištěné po jeho smrti (1924–1938)
Česká recepce Franze Kafky otištěná za jeho života (1913–1922)
Česká recepce Franze Kafky otištěná po jeho smrti (1924–1938)
Seznam zkratek citovaných částí souborných vydání Kafkova díla
Literatura
Archivní zdroje

Základní prameny a literatura

PRAMENY

Tištěné prameny

KKA Kafka, Franz: *Schriften, Tagebücher, Briefe. Kritische Ausgabe*; edd. Jürgen Born, Gerhard Neumann, Malcolm Pasley, Jost Schillemeit (Frankfurt am Main: S. Fischer), 1982 nn:

KKAT Kafka, Franz: *Tagebücher. Textband*; edd. Hans-Gerd Koch, Michael Müller, Malcolm Pasley (Frankfurt am Main: S. Fischer), 1990

KKAT App. Kafka, Franz: *Tagebücher. Apparatband*; edd. Hans-Gerd Koch, Michael Müller, Malcolm Pasley (Frankfurt am Main: S. Fischer), 1990

KKANI Kafka, Franz: *Nachgelassene Schriften und Fragmente I. Textband*; ed. Malcolm Pasley (Frankfurt am Main: S. Fischer), 1993

KKANI App. Kafka, Franz: *Nachgelassene Schriften und Fragmente I. Apparatband*; ed. Malcolm Pasley (Frankfurt am Main: S. Fischer), 1993

KKANII Kafka, Franz: *Nachgelassene Schriften und Fragmente II. Textband*; ed. Jost Schillemeit (Frankfurt am Main: S. Fischer), 1992

KKANII App. Kafka, Franz: *Nachgelassene Schriften und Fragmente II. Apparatband*; ed. Jost Schillemeit (Frankfurt am Main: S. Fischer), 1992

KKAD Kafka, Franz: *Drucke zu Lebzeiten. Textband*; edd. Wolf Kittler, Hans-Gerd Koch, Gerhard Neumann (Frankfurt am Main: S. Fischer), 1994

KKAD App. Kafka, Franz: *Drucke zu Lebzeiten. Apparatband*; edd. Wolf Kittler, Hans-Gerd Koch, Gerhard Neumann (Frankfurt am Main: S. Fischer), 1996

KKAB1 Kafka, Franz: *Briefe 1900–1912*; ed. Hans-Gerd Koch (Frankfurt am Main: S. Fischer), 1999

KKAB2 Kafka, Franz: *Briefe 1913–März 1914*; ed. Hans-Gerd Koch (Frankfurt am Main: S. Fischer), 2001

KKAB4 Kafka, Franz: *Briefe 1918–1920*; ed. Hans-Gerd Koch (Frankfurt am Main: S. Fischer), 2013

KKAA Kafka, Franz: *Amtliche Schriften. Textband*; edd. Klaus Hermsdorf, Benno Wagner (Frankfurt am Main: Fischer), 2004

KKAA Mat. Kafka, Franz: *Amtliche Schriften. Materialien auf CD-ROM*; edd. Klaus Hermsdorf, Benno Wagner (Frankfurt am Main: Fischer), 2004

DFK Kafka, Franz: *Dílo Franze Kafky*; edd. Kurt Krolop, Josef Čermák, Václav Maidl, Marek Nekula, Jiří Stromšík (Praha: Nakladatelství Franze Kafky), 1997–2007:

DFK 1 Kafka, Franz: *Povídky I*; přel. Vladimír Kafka, Marek Nekula, Věra Koubová, Josef Čermák (Praha: Nakladatelství Franze Kafky), 2006

DFK 2 Kafka, Franz: *Povídky II*; přel. Jiří Stromšík (Praha: Nakladatelství Franze Kafky), 2003.

DFK 3 Kafka, Franz: *Povídky III*; přel. Jiří Stromšík (Praha: Nakladatelství Franze Kafky), 2003

DFK 6 Kafka, Franz: *Zámek*, přel. Vladimír Kafka. Nakladatelství Franze Kafky, Praha 1997.

DFK 7 Kafka, Franz: *Deníky 1909–1912*; přel. Josef Čermák (Praha: Nakladatelství Franze Kafky), 1998

DFK 9 Kafka, Franz: *Deníky z cest*; přel. Věra Koubová (Praha: Nakladatelství Franze Kafky), 1999

DFK 10 Kafka, Franz: *Dopisy rodině*; přel. Vojtěch Saudek (Praha: Nakladatelství Franze Kafky), 2005

DFK 11 Kafka, Franz: *Dopisy Felici*; přel. Viola Fischerová (Praha: Nakladatelství Franze Kafky), 1999

DFK 12 Kafka, Franz: *Dopisy Mileně*; přel. Věra Koubová (Praha: Nakladatelství Franze Kafky), 2001

DFK 13 Kafka, Franz: *Dopisy přátelům a jiná korespondence*; přel. Věra Koubová (Praha: Nakladatelství Franze Kafky), 2007

Archivní prameny

LA PNP Literární archiv Památníku národního písemnictví Praha (LA PNP), fond Kafka Franz, č. fondu 710

NA, AR–SÚA Národní archiv Praha (NA), fond Archivní registratura – Státní ústřední archiv (AR–SÚA), č. fondu 241/3, inventář ÚPD č. 594, č. p. 5573; kart. 118

NA, ÚNP Národní archiv Praha (NA), fond Ústřední národní pojišťovna (ÚNP), č. fondu 1093

NA, ÚPD Národní archiv Praha (NA), fond Úrazová pojišťovna dělnická pro Čechy v Praze (ÚPD), č. fondu 540, kart. 26, 27

NA, ZÚ Národní archiv Praha (NA), fond Zemský úřad Praha – sociální, zdravotní a veterinární záležitosti (ZÚ), č. fondu 753/13, kart. 88

LITERATURA

BORN, Jürgen (ed.)

1979 *Franz Kafka. Kritik und Rezeption zu seinen Lebzeiten 1912–1924* (Frankfurt am Main: S. Fischer)

1983 *Franz Kafka. Kritik und Rezeption 1924–1938* (Frankfurt am Main: S. Fischer)

ČERMÁK, Josef

1968 „Česká kultura a Franz Kafka. Recepce Kafkova díla v Čechách v letech 1920–1948“; *Česká literatura* XVI, č. 4: 463–473

1989 „Die tschechische Übersetzung von *Der Verschollene* und Franz Kafka“; *Journal of the Kafka Society of America* XIII, č. 1/2: 18–27

1991 „Zmařená příležitost. K neuskutečněnému českému vydání sebraných spisů Franze Kafky (1)“; *Literární noviny* II, č. 45, 7. 11. 1991: 12

1994 „Die Kafka-Rezeption in Böhmen (1913–1949)“; in Kurt Krolop, Hans Dieter Zimmermann (edd.): *Kafka und Prag* (Berlin – New York: De Gruyter): 217–237

2000a „Recepce Franze Kafky v Čechách (1913–1963)“; in *Kafkova zpráva o světě. Osudy a interpretace textů Franze Kafky* (Praha: Nakladatelství Franze Kafky): 14–36

2000b „František Langer jako prostředník mezi českou a německou kulturou“; in Milena Vojtková, Vladimír Justl (edd.): *František Langer na prahu nového tisíciletí* (Praha: Akcent): 47–58

2002 „Kafka a Praha“; in Walter Koschmal – Marek Nekula – Joachim Rogall (edd.): *Češi a Němci. Dějiny – kultura – politika* (Praha – Litomyšl: Paseka): 158–170

2004 „Franz Kafka v zajetí české řeči“; *Svět literatury* XIV, č. 28/29/30: 129–139

2005a *Franz Kafka. Výmysly a mystifikace* (Praha: Gutenberg)

2005b „Franz Kafka uprostřed knih. K první ilustraci Kafkova díla“; *Host* XXI, č. 3: 40–45

2006 Hrst úvah nad knihou Marka Nekuly „…v jednom poschodí vnitřní babylonské věže…“. *Česká literatura* LIV, č. 6: 56–81

2007a „Franz Kafka v Assicurazioni Generali“; in Daniela Uherková (ed.): *Kafka a Čechy. Kafka und Böhmen* (Praha: Nakladatelství Franze Kafky): 19–34
2007b „Franz Kafka a němečtí expresionisté u Florianů“; in Franz Kafka: *Proměna / Die Verwandlung*; přel. Vladimír Kafka; ed. Josef Čermák (Praha: Slovart): 113–132
2009 *Zápas jménem psaní. O životním údělu Franze Kafky* (Brno: B4U)
2010 „Přínos české germanistiky a bohemistiky ke kafkovskému bádání“; in Daniela Uherková (ed.): *Franz Kafka – Jorge Luis Borges* (Praha: Nakladatelství Franze Kafky): 13–30
2011 *Franz Kafka v Assicurazioni Generali. Kafkův první zaměstnavatel* (Praha: Nakladatelství Franze Kafky)
2017 *„I do daleka vede cesta…“. Vybrané studie z literární komparatistiky a moderní německé literatury* (Praha: Univerzita Karlova)

DIETZ, Ludwig
1982 *Franz Kafka. Die Veröffentlichungen zu seinen Lebzeiten (1908–1924). Eine textkritische und kommentierte Bibliographie* (Heidelberg: Stiehm

ENGEL, Manfred
2010 „Kleine nachgelassene Schriften und Fragmente 3“; in Manfred Engel, Bernd Auerochs (edd.): *Kafka-Handbuch. Leben – Werk – Wirkung* (Stuttgart – Weimar: Metzler): 343–370

GOLDSTÜCKER, Eduard
1966 „Die Aufnahme Franz Kafkas in der Tschechoslowakei“; *Akzente. Zeitschrift für Dichtung* XIII, č. 4: 320–321
1980 „Kafkas Eckermann? Zu Gustav Janouchs ‚Gespräche mit Kafka“; in Claude David (ed.): *Franz Kafka. Themen und Probleme* (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1980), pp. 238–255

HEINEMANN, Richard
1991 „The Rhetoric of Kafka’s Amtliche Schriften“; *Journal of the Kafka Society of America* XV, č. 1–2: 29–36

HERMES, Roger (ed.)
1999 *Franz Kafka. Eine Chronik* (Berlin Wagenbach)

HERMSDORF, Klaus (ed.)
1957 „Briefe des Versicherungsangestellten Franz Kafka“; „Zu den Briefen Franz Kafkas“; *Sinn und Form. Beiträge zur Literatur* IX, č. 4: 639–662

HULTSCH, Anne
2014 „Kafka-Rezeption in der ČSR bis 1957“; in Steffen Höhne, Ludger Udolph (edd.): *Franz Kafka. Wirkung und Wirkungsverhinderung* (Köln – Weimar – Wien: Böhlau): 13–60

JAHNKE, Uwe
1990 „Der Beamte Franz Kafka und die k. k. Gewerbeinspektoren. Ein Beitrag zur Rekonstruktion der beruflichen Erfahrungen Kafkas im Hinblick auf den industriellen Arbeitsalltag“; *Österreich in Geschichte und Literatur* XXXIV, č. 1: 10–25

JELÍNKOVÁ, Eva
2010 *Echa expresionismu. Recepce německého literárního hnutí v české avantgardě (1910–1930)* (Praha: Univerzita Karlova)

KAUTMAN, František
1963 „Franz Kafka a česká literatura“; in *Franz Kafka. Liblická konference 1963* (Praha: Nakladatelství Československé akademie věd): 39–75
1966 „Franz Kafka a Čechy“; *Literární archiv* I: 179–197.
2003 „Osud díla Franze Kafky v českých zemích po roce 1948“. In: *Soudobé dějiny* 10, č. 3: 404-415.

KOCH, Hans-Gerd
2003 „Literatura a práce. Interference v textech Franze Kafky“; in Hans-Gerd Koch, Klaus Wagenbach (edd.): *Kafkovy továrny*; přel. Naděžda Macurová (Praha: Památník národního písemnictví): 29–43

KROLOP, Kurt
2013 *O pražské německé literatuře*, přel. Jiří Stromšík (Praha: Nakladatelství Franze Kafky)

LEVÝ, Jiří

1996 *České teorie překladu*, 1. díl (Praha: Ivo Železný)

LOUŽIL, Jaromír
1963 „Dopisy Franze Kafky Dělnické úrazové pojišťovně pro Čechy v Praze“; *Sborník Národního muzea v Praze*, řada C VIII, č. 2: 57–83

NEKULA, Marek
2003 *„…v jednom poschodí vnitřní babylonské věže…“ / Jazyky Franze Kafky* (Praha: Nakladatelství Franze Kafky)

POSSNER, Winfried
1988 „Franz Kafkas Einreihungstabelle aufgefunden. Bürokratismus-Kritik aus Erfahrung“; *Zeitschrift für Germanistik* IX, č. 4: 449–454

SOUKUP, Jiří
2010 „Kafkovy rané práce: publikace v novinách a časopisech. Recepce. (1896–1912)“; *Slovo a smysl* VII, č. 14: 17–52
2014 „Kafkovy úřední publikace: české překlady (1909–1916)“; *Slovo a smysl* XI, č. 21: 141–163

SOUKUP, Jiří – SZARKOVÁ, Silvia – MITTNEROVÁ, Lucie
2015 „Kafkovy překlady za života (1909–1922)“; *Česká literatura*, v tisku

STAŠKOVÁ, Alice
2008 „Zur tschechischen Rezeption Franz Kafkas“; in Marie Haller-Nevermann, Dieter Rehwinkel (edd.): *Franz Kafka – Visionär der Moderne* (Göttingen: Wallstein): 47–64

STREJCEK, Gerhard
2006 *Franz Kafka und die Unfallversicherung. Grenzgänger des Rechts und der Weltliteratur* (Wien: WUV Universitätsverlag)

SUS, Oleg
1960 „Referent úrazové pojišťovny Franz Kafka“; *Světová literatura* V, č. 4: 231–232

SVATOŠ, Martin
1997 „Pozůstalostní spis Franze Kafky“; *Documenta Pragensia* XV: 301–338

SVATOŠ, Martin – LÁBUSOVÁ, Dorota
2009 *Franz Kafka (1883–1924). Soupis osobního fondu*. (Praha: Literární archiv Památníku národního písemnictví)

ŠEVČÍK, Petr
1987 *Franz Kafka v českých překladech* (strojopis)

ŠVINGROVÁ, Simona
2007 „Tschechisch oder Deutsch? Auf dem Weg von Konkurrenz zu Dominanz. Zum Einsatz von innerer und äußerer Amtssprache in der Arbeiter-Unfall-Versicherungs-Anstalt im Prag der Kafka-Zeit (1908–1922)“; in Marek Nekula – Ingrid Fleischmann – Albrecht Greule (edd.): *Franz Kafka im sprachnationalen Kontext seiner Zeit. Sprache und nationale Identität in öffentlichen Institutionen der böhmischen Länder* (Köln – Weimar – Wien: Böhlau): 129–149
2010 *Tschechisch oder Deutsch? Auf dem Weg von Konkurrenz zu Dominanz. Zum Einsatz von innerer und äußerer Amtssprache in der Arbeiter-Unfall-Versicherungs-Anstalt im Prag der Kafka-Zeit (1908–1922)*; disertační práce, vedoucí: Jaroslav Kučera (Praha: Univerzita Karlova)
2012 „Die Rolle der sprachlichen Qualifikation bei der Karriere eines (k.k.) Beamten: Franz Kafka und seine Kollegen bei der AUVA“; in Peter Becher, Steffen Höhne, Marek Nekula (edd.): *Kafka und Prag. Literatur-, kultur-, sozial- und sprachhistorische Kontexte* (Köln – Weimar – Wien: Böhlau): 185–205

ŠVINGROVÁ, Simona – NEKULA, Marek
2010 „Die Sprachenfrage in Böhmen nach 1900. Der tatsächliche Gebrauch der deutschen und tschechischen Amtssprache am Beispiel der Arbeiter-Unfall-Versicherungs-Anstalt in Prag“; in Steffen Höhne – Ludger Udolph (edd.): *Deutsche – Tschechen – Böhmen. Kulturelle Integration und Desintegration im 20. Jahrhundert* (Köln – Weimar – Wien: Böhlau): 73–89

TUCKEROVÁ, Veronika

2012 *Reading Kafka in Prague: The Reception of Franz Kafka between the East and the West during the Cold War*; disertační práce (New York: Columbia University)

TVRDÍK, Milan
2000 „Franz Kafka und Georg (Jiří) Langer. Zur Problematik des Verhältnisses Kafkas zur tschechischen Kultur“; in Klaus Schenk (ed.): *Moderne in der deutschen und der tschechischen Literatur* (Tübingen – Basel: A. Francke): 189–199

UNSELD, Joachim
1984 *Franz Kafka. Ein Schriftstellerleben. Die Geschichte seiner Veröffentlichungen. Mit einer Bibliographie sämtlicher Drucke und Ausgaben der Dichtungen Franz Kafkas 1908–1924* (Frankfurt am Main: Fischer Taschenbuch Verlag)

VÁCLAVEK, Ludvík
1993 „Zur Vielschichtigkeit der Kafka-Rezeption in der ČSR 1945–1989“; in *Franz Kafka in der kommunistischen Welt*; edd. Norbert Winkler – Wolfgang Kraus (Wien: Böhlau Verlag): 144–154

WAGENBACH, Klaus
1958 *Franz Kafka. Eine Biographie seiner Jugend 1883–1912* (Bern: Francke)
2003 „Kafkovy továrny“; in Hans-Gerd Koch – Klaus Wagenbach (edd.): *Kafkovy továrny*; přel. Naděžda Macurová (Praha: Památník národního písemnictví): 5–23

WAGNER, Benno
2001 „Die Welt geht ihren Gang und Du machst Deine Fahrt“. Zur Problematik des normalen Lebens bei Franz Kafka; in Nicolas Pethes – Annette Keck (edd.): *Mediale Anatomien. Menschenbilder und Medienprojektionen* (Bielefeld: Transcript): 211–234
2003 „‚Beglaubigungssorgen‘. Zur Problematik von Verfasserschaft, Autorschaft und Werkintegration im Rahmen der Amtlichen Schriften Franz Kafkas“; *Editio*, č. 17: 155–169
2009 „Kafkas Poetik des Unfalls“; in Christian Kassung (ed.): *Die Unordung der Dinge. Eine Wissens- und Mediengeschichte des Unfalls* (Bielefeld: Transcript): 421–454
2010 „Amtliche Schriften“; in Manfred Engel, Bernd Auerochs (edd.): *Kafka-Handbuch. Leben – Werk – Wirkung* (Stuttgart – Weimar: Metzler): 402–409

WOLF, Burkhardt
2006 „Die Nacht des Bürokraten. Franz Kafkas statistische Schreibweise“; *Deutsche Vierteljahrsschrift für Literaturwissenschaft und Geistesgeschichte* LXXX, č. 1: 97–127

WOODS, Michelle
2014 *Kafka Translated. How Translators Have Shaped Our Reading of Kafka* (New York – London: Bloomsbury)

Mgr. Jiří Soukup – Přehled publikační a odborné činnosti

Publikační činnost

- SOUKUP Jiří. „Konference ‚Franz Kafka and the Perspective of Minority'". In: *Filosofický časopis* 58, č. 5, 2010, s. 786–789.
- SOUKUP Jiří. „Kafkovy rané práce: publikace v novinách a časopisech. Recepce. (1896–1912)". In: *Slovo a smysl / Word & Sense* 7, č. 14, 2010, s. 17–52.
- SOUKUP Jiří. „*Antikrist* jako klíč k porozumění Nietzschově dílu". In: *Nomádva*, č. 13, 2012, s. 68–78.
- SOUKUP Jiří. „Gilles Deleuze, *Pusté ostrovy a jiné texty*". In: *Reflexe. Filosofický časopis*, č. 42, 2012, s. 132–138.
- FLANDERKA Jakub – SOUKUP Jiří. „Konference ‚Obrazy, ze kterých žiji': dílo Bohumila Hrabala v proměnách". In: *Česká literatura* 62, č. 3, 2014, s. 498–503.
- SOUKUP Jiří. „Kafkovy úřední publikace: české překlady (1909–1916)". In: *Slovo a smysl / Word & Sense* 11, č. 21, 2014, s. 141–163.
- SOUKUP Jiří. „Konference *Max Brod. Die ‚Erfindung' des Prager Kreises*". In: *Česká literatura* 62, č. 6, 2014, s. 868–873.
- SOUKUP Jiří. „Beze zbytku a bez přečtení spálit. Brod Kafkovým editorem". In: Michael Wögerbauer, Petr Píša, Petr Šámal, Pavel Janáček a kol.: *V obecném zájmu. Cenzura a sociální regulace literatury v moderní české kultuře. 1749–2014*, 2 sv. Sv. I. 1749–1938. Praha, Academia – Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i., 2015, s. 837–847.
- SOUKUP Jiří – SZARKOVÁ Silvia – MITTNEROVÁ Lucie. Kafkovy překlady za života (1909–1922). *Česká literatura* 63, č. 5, 2015, s. 672–706.
- KRATOCHVIL Alexander – SOUKUP Jiří. Úvodem: válka, paměť a zapomnění. In: KRATOCHVIL Alexander – SOUKUP Jiří a kol. (eds.): *Paměť válek a konfliktů. V. kongres světové literárněvědné bohemistiky. Válka a konflikt v české literatuře.* Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i. – Filip Tomáš – Akropolis 2016, s. 9–11.
- BOROVIČKA Lukáš – KOBLÍŽEK Tomáš – PŘIKRYL Petr – SOUKUP Jiří. Úvodem. In: Lukáš Borovička (ed.): *„Světový názor" od Humboldta k Eagletonovi. Komentovaná antologie textů k dějinám pojmu*. Praha: Academia 2017, s. 9–15.
- SOUKUP Jiří. Karl Jaspers. Světový názor a psychologie. In: Lukáš Borovička (ed.): *„Světový názor" od Humboldta k Eagletonovi. Komentovaná antologie textů k dějinám pojmu*. Praha: Academia 2017, s. 45–50.
- BOROVIČKA Lukáš – SOUKUP Jiří. Kapitoly z dějin pojmu „světový názor" v českém kontextu. In: Lukáš Borovička (ed.): *„Světový názor" od Humboldta k Eagletonovi. Komentovaná antologie textů k dějinám pojmu*. Praha: Academia 2017, s. 173–213.

Překladová činnost:

- ASSMANNOVÁ Aleida. „Prostory vzpomínání. Podoby a proměny kulturní paměti", přel. Jiří Soukup. In: *Pandora*, č. 24–25, 2012, s. 184–200.

- ASSMANNOVÁ Aleida. „Paměť jako *ars* a *vis*“, přel. Jiří Soukup. In: *Česká literatura* 61, č. 1, 2013, s. 56–61.
- ASSMANN Jan: Kolektivní paměť a kulturní identita; přel. Jiří Soukup. In: Alexander Kratochvil a kol. (eds.): *Paměť a trauma pohledem humanitních věd. Komentovaná antologie teoretických textů*. Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i. – Filip Tomáš – Akropolis 2015, s. 50–61.
- ASSMANNOVÁ Aleida: Od kolektivního násilí ke společné budoucnosti. Čtyři modely, jak zacházet s traumatickou minulostí; přel. Jiří Soukup. In: Alexander Kratochvil a kol. (eds.): *Paměť a trauma pohledem humanitních věd. Komentovaná antologie teoretických textů*. Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i. – Filip Tomáš – Akropolis 2015, s. 240–256.
- WEINBERG, Manfred: Trauma – dějiny, strašidlo, literatura – a paměť; přel. Jiří Soukup. In: Alexander Kratochvil a kol. (eds.): *Paměť a trauma pohledem humanitních věd. Komentovaná antologie teoretických textů*. Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i. – Filip Tomáš – Akropolis 2015, s. 133–152.
- JASPERS, Karl: Psychologie světových názorů; přel. Jiří Soukup. In: Lukáš Borovička (ed.): *„Světový názor“ od Humboldta k Eagletonovi. Komentovaná antologie textů k dějinám pojmu*. Praha: Academia 2017, s. 51–62.
- MANNHEIM, Karl: Příspěvky k teorii interpretace světového názoru; přel. Jiří Soukup. In: Lukáš Borovička (ed.): *„Světový názor“ od Humboldta k Eagletonovi. Komentovaná antologie textů k dějinám pojmu*. Praha: Academia 2017, s. 95–111.

Ediční činnost:

- KRATOCHVIL Alexander – SOUKUP Jiří a kol. (eds.): *Paměť válek a konfliktů. V. kongres světové literárněvědné bohemistiky. Válka a konflikt v české literatuře.* Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i. – Filip Tomáš – Akropolis 2016.

Rozhovory:

- „Bílá místa kulturní paměti. Rozhovor s Aleidou Assmannovou“, připravili Jiří Soukup, Alexander Kratochvil a Jakub Flanderka. In: *Česká literatura* 61, č. 1, 2013, s. 62–67.

Odborná činnost

Výuková činnost:

LS 2012/2013	Kafkovské recepce (seminář, 2 hod./týden, Ústav české literatury a literární vědy FF UK)
ZS 2013/2014	České reflexe Franze Kafky: od počátků do liblické konference (seminář, 2 hod./týden, Ústav české literatury a komparatistiky FF UK)
LS 2013/2014	České reflexe Franze Kafky: Liblice a období tzv. normalizace (seminář, 2 hod./týden, Ústav české literatury a komparatistiky FF UK)
ZS 2014/2015	České reflexe Franze Kafky po roce 1989 (seminář, 2 hod./týden, Ústav české literatury a komparatistiky FF UK)
LS 2014/2015	Současné české reflexe Franze Kafky (seminář, 2 hod./týden, Ústav české literatury a komparatistiky FF UK)
ZS 2015/2016	Franz Kafka v proměnách literární kritiky (seminář, 2 hod./týden, Ústav české literatury a komparatistiky FF UK)
LS 2015/2016	Paměť literatury (seminář, 2 hod./týd., Ústav české literatury a komparatistiky FF UK)

Účast v grantech a projektech:

- spoluřešitel grantového projektu GA UK č. 62909 „Pražská škola a problematika klasifikace literárních druhů“ (hlavní řešitel: Mgr. Tomáš Koblížek); řešeno: 2009–2010
- řešitel Projektového účelového stipendia FF UK č. 334/35/ODV „Kafkovy úřední spisy: české překlady“; řešeno: 2010–2011
- spoluřešitel grantového projektu GA UK č. 130810 „Světový názor – historie jednoho pojmu“ (hlavní řešitel: PhDr. Lukáš Borovička); účast na řešení: 2011
- člen doktorského týmu v rámci grantového projektu GA ČR č. 405/09/H003 „Identita české literatury a její mezinárodní kontext“ (odpovědný řešitel: Prof. PhDr. Petr Bílek, CSc.; FF UK); účast na řešení: 2011–2012
- řešitel Vnitřního grantu FF UK č. 160 „Kafkova česká recepce“; řešeno: 2013–2014
- řešitel grantového projektu GA UK č. 1850214 „Česká recepce Franze Kafky v mezinárodním kontextu“; řešeno: 2014
- spoluřešitel Vnitřního grantu FF UK „Světový názor: od Kanta k Eagletonovi. Komentovaná antologie textů“ (hlavní řešitel: PhDr. Lukáš Borovička); řešeno: 2014–2015
- řešitel projektu GA UK č. 818216 „Raná tvorba Franze Kafky v perspektivě klasické myslitelské tradice“; řešeno: 2016

Aktivní účast na konferencích:

- 19. – 21. 9. 2011: Doktorandská konference, Bořetice (v rámci grantového projektu GA ČR č. 405/09/H003 „Identita české literatury a její mezinárodní kontext“): příspěvek „Kafkova česká recepce: Perspektivní retrospektiva“
- 19. – 21. 9. 2012: Doktorandská konference, Bořetice (v rámci grantového projektu GA ČR č. 405/09/H003 „Identita české literatury a její mezinárodní kontext“):

příspěvek „Česká filosofická recepce Franze Kafky: Tři případové studie“

- 9. – 11. 9. 2013: Doktorandská konference, Třešť: příspěvek „Pohledem Kafkových dveřníků: Dvojí výklad podobenství *Před zákonem*“
- 12. 11. 2013: workshop „Paměť a její role v současné literární teorii a literární historii“, Katedra české literatury a literární vědy Filozofické fakulty Ostravské univerzity v Ostravě: příspěvek „Pojetí paměti u Aleidy Assmannové: vybrané problémy“
- 11. – 12. 6. 2014: workshop „Paměť a trauma v literatuře a ve filmu“, Tým pro studium paměti a traumatu v literatuře Ústavu pro českou literaturu AV ČR, Praha: příspěvek „Kafka – kánon – paměť“ (v rámci grantového projektu GA UK č. 1850214 „Česká recepce Franze Kafky v mezinárodním kontextu“)
- 18. 12. 2014: Pražské doktorandské setkání, Ústav pro českou literaturu AV ČR, Praha: příspěvek „Kafka pohledem dekonstrukce a jejích kritiků“

Podíl na organizaci konferencí:

- 29. 6. – 4. 7. 2015: V. kongres světové literárněvědné bohemistiky, Ústav pro českou literaturu AV ČR Praha: koordinátor tematického bloku II „Válka a paměť“ (s Alexandrem Kratochvilem)

Zahraniční studijní pobyty:

ZS 2011/2012	Humboldt-Universität zu Berlin: Philosophische Fakultät II, obor: Deutsche Literatur (M.A.); v rámci programu LLP – ERASMUS
ZS 2012/2013	Universität Wien: Philologisch-Kulturwissenschaftliche Fakultät, obor: Vergleichende Literaturwissenschaft (Ph.D.); v rámci programu CEEPUS